

PS

ALLEHANDA OM VARJEHANDA

Avdelningen finner sig återkommen, denna gång med diverse användbara rön.

Apropå bibliotekens hälsovårdlighet kan föreståndaren inte undgå att ävenledes varna för de fysiska olycksfallsriskerna i sammanhanget, t ex genom fallande folianter och glättade pärmar. Risken för belastningsskador p g a alltför tunga verk bör även beaktas. Skyddshjälm borde således övervägas vid eftersök på hyllhöjder överstigande normal kroppslängd.

Själv har föreståndaren så många spalter att få ihop, så många bidrag att ta ställning till (glöm inte skicka fler!) och så mycket annat att göra att han näppeligen hinner bevaka alla nya TV-doktorer som dyker upp. Dock fastnade han genast för den scoutaktige distriktsläkaren i den förhållandevis spännande svenska serie som efter sex avsnitt visade sig ha handlat om ett misslyckat ozonutsläpp över Kirunatrakten.

Mest fascinerande med denne glesbyggsdoktor var i föreståndarens ögon att han tillsammans med hustrun, som var barnläkare, drev mottagning i hemmet med, enligt en replik i första avsnittet, tre mil till närmaste granne. Se där en vision om glesbyggsmedicinen när den är som mest decentraliserad!

Skildringen kom i övrigt ganska nära föreståndarens egna förhoppningar om ett primärvårdens eget Borta med vinden eller åtminstone Rederiet. Dock blev det aningen för mycket departementsintriger (var får de alla skurkaktiga statssekreterare och korkade ministrar från?) och för lite vårdarbete.

Egen hemsida på Internet är idag viktigare än allt annat. Vem vågar riskera beskyllningar för att ha blivit akterseglad av tiden? Något förbryllad blev föreståndaren emellertid när en av avdelningens mest korresponderande bidragsgivare lät meddela att *elallergikerna* också har hemsidor.

Ett besök visar dock att dessa anhalter i cyberrymden av förklarliga skäl mer är avsedda för information *om* än *till* elöverkänsliga. Uppkopplade baklängesbladdrarna kan själva titta in och se efter, t ex på: http://www.isy.liu.se/~tegen/elsan_intro.html

<http://www.isy.liu.se/~tegen/febost.html>

Avdelningen kopplar upp sig för att återkomma.

Poetiskt om färgerna

Årets första nummer av bilagan nådde mig mitt i arbetet med en färgillustration till fjärde artikeln i fetmaserien. Jag noterade nöjt att den första illustrationen med vidhängande artikel var införd, läste PS-sidan med Lars Hedenbergs brev om vokalers färger och fortsatte sedan att arbeta.

När bilden var leveransklar stoppade jag kuvertet i min rygsäck och hittade därvid i bottensedimentet en oläst länebok: Arthur Rimbaud i urval och översättning av Gunnar Ekelöf.

Jag måste erkänna att jag aldrig läst Rimbaud och att avsikten med lånet var simpel. Boken behövdes bara som vit-sig rekvisita till en göteborgsk TV-rimstuga, där jag deltog (Rim-baud). Men nu slog jag ändå upp den och fick strax syn på prosadikten Yrsel II och mening-en: »Jag uppfann vokalernas färg! A svart, E vitt, I rött, O blått, Y grönt.»

Min son såg boken samma kväll och uttryckte uppskattning över att jag för

en gångs skull läste annat än datortidningar. Han berättade att Rimbaud här syftade på en tidigare dikt, välkänd ehuru icke av mig. Sonen letade genast fram denna sonett i en antologi, där dock en annan översättare behållit det franska originalets U som grön vokal. »Otaliga kommentarer har ägnats dikten» står det (ett påstående som härmed blir ännu riktigare). Boken berättar vidare att redan Baudelaire talat om en analogi »mellan färgerna, ljuden och dofterna».

Att jag snabbt utan minsta ansträngning och inom hemmets väggar fick denna information visar att slumpen, barnen och en gammal rygsäck ibland överträffar Internet. Mina bokstäver är färglösa men alla siffror och matematiska uttryck har färg.

Ryggsäcken är svart.

Lasse Persson

illustratör

Göteborg

Bibliotek och hälsa

Många av oss tror nog att bibliotekens stilla vrå är en hälsosam plats att dväljas på. »Av andar i ordens skrudar/är rummet fullt», skrev Bo Bergman, och vi tror väl att dessa andar kan bidra till vår andliga hälsa utan att nämnvärt påverka den fysiska annat än möjligen genom brist på motion. Ingenting kan vara mera fel.

R J Hay från Guy's Hospital har nämligen kommit underfund med att biblioteken förutom de nämnda andarna rymmer ett stort antal hostande och snorande besökare med rika smittmöjligheter, men dessutom visar sig böckerna erbjuda förträfflig växtmån för bakterier, särskilt *Staphylococcus epidermis*, samt svampar av olika slag. *Basidiomycetes* trivs i barrskogen, och även när den har blivit till papper kvarstår trivseln. Mögelsvampen trivs på boksidor och pärmar. Bokmasken och papperskvalstret festar gärna på böcker och förtär de tryckta lämningarna av mänsklig intelligens. De luftburna sporena från många svampar är högggradigt antigena och kan framkalla hösnuva och astma. Många svampar producerar toxiner – bl a aflatoxin och patulin, som angriper lever och njurar. En av mögelsvamparna, *Stachybotrys chartarum*, orsakar kanske mer trötthet och huvudvärk än de djupa tankar som böckerna rymmer.

Å andra sidan kan vissa av de luftburna svampgifterna framkalla halluci-

nationer, vilket ger Hay anledning att spekulera över om inspirationskällan till en del fantastiska litterära alster varit poetens sniffande bland böckers mögelfgifter. Kanske Coleridges drömmar om Kublai Khans stad inte berodde på opiumrus utan fastmer på vistelse bland mögliga böcker. I gammal Oxbridgeanda avslutar Hay med att det är hälsosammare på idrottsplatsen än i biblioteket. (Källa *The Lancet* 16.12.95)

Nils Brage Nordlander